

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Philosophia pars II - Cod. Ettenheim-Münster 262

[S.l.], [18. Jahrh.]

Articulus primus

[urn:nbn:de:bsz:31-129047](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-129047)

Caput 2dum.
De Spiritu increato.

27

Sensus intimus nobis certam recitat
animae humanae existentiam; id quod didi-
cimus in logica ejus naturam fusius
exposuimus in Psychologia. hic solo
rationis lumine Contemplamur Spiritum
a quo velut a fonte, quicquid est, proma-
nat, illius existentiam rationibus ex
Cognitionum nostrarum fontibus ex-
monstravimus; ejus naturam quantum
mentis humanae aies permittit inuestiga-
vimus; et inumeris quibus omnium
perfectioribus, saucas et quidem car-
um Delibabimus.

Articulus 1mus
De Existentia Dei

Quamvis supremi numinis majestas
et toto universo et ex omni quacumque
re, quae illius ambitu continetur, elu-
cet; ea tamen hominum monstra partium
natura, quae illud in dubium revocare
non erubescunt, athei vocantur, qui
distinguantur in negativos et positivos.
primi sunt, quos natura esse non
tam inbecilles formavit, ut proter speciem
humanam nihil hominis profecerent

2.
adeo hebetes, ut Dei suspicio Crassam
illorum mentem nequidem subeat, quales
forsitam sunt feri quidam insularum
remotissimarum incolae.
atheï positivi sunt qui negant dari
Deum, hos dividimus in practicos et
speculativos.

Practici sunt imo qui moribus
Deum negant leges quascunque natura
lens et originatas spernunt et audacter
impingunt; 2o. quos Corruptela mo-
rum eo bravitalis et infamia abdu-
cit, ut quamvis aliter sentiant, ore
tamen et scripto profiteantur se, nullū
cognoscere Numen,

Atheï demum speculativi aut si-
gnificativi vocantur illi qui argumen-
tis preponderantibus molliuntur offen-
dere nullum dari Numen, multipli-
ci argumento hæc atheorum humilita-
tebellabimus, et offendendo primam
quantum insaniant dum conantur men-
tibus hominum opinionem Dei eiipere
2o. quam firmis rationibus hoc ipsa
opinio inconcussa toti nature recumbit.

§ 1mus

Prima quam movemus questionem, hæc
est: Num homini proprie existere
Numen; Num. atheismus si etiam verus

foret generi humano Comoda proferat, Num
potius illius pestis et exitium sit, hanc
questionem secum perpendens famosissimus
Philosophorum hujus seculi patriarcha
non potuit non veritate compulsus
exclamare: ~~Finendum~~

Finendum Numen, si non
resisteret, esset.
Cum illo sit &

Assertio.

Atheismus est humani generis
Pestis.

P. presens hominum felicitas est, ut
Principes et Subditi a quilibet privatus
tranquilli vivant; atqui hanc felicitatem
atheismus principibus, subditis, privatis quibuscumque
eripit, ergo &

P. p. Principes tranquille vivere nequeunt,
nisi auctoritate polleant, et Subditi
ipsis obedire teneantur, atqui juxta
atheismi principia principes nec auctoritate
pollent, nec Subditi ipsis obedire teneantur ergo

P. m. atheismi principia sunt Cuique
licet facere quodcumque, et in quocumque
libuerit, rebellionem esse sacrinum hominis jus et
officium Siquis magistratui resistere
possit jure resistere potest, atqui juxta

4

haec principia principes nec autoritate
pollent nec subditis ipsis obedire
tenentur ut patet.

Q. d. Subditi tranquille vivere nequeunt
nisi principes sint eorum, patres, refo-
res et tutores; nisi subditi se mutua
in pactis fide et iustitia in Conver-
satione modestia et Charitate doceant
atque iuxta atheismi principia principes
sunt subditorum Tyranni, omnes inter
subditos virtus etulabit.

P. m. haec sunt genuina atheismi principia
libido dominandi et Caspitas unia est
hominum secula, jus omne solum est
in omni potentia, obligatio in imbeci-
litate. Virtus omnis est res,
nec procedit fides, perfidia, nec Clementia
Crudelitati, nec modestia impudentia
ergo iuxta haec principia principes
erunt subditorum Tyranni, et virtus
omnis inter subditos etulabit.

Q. d. p. ut privatus quisque tranquille
vivat in bonorum possessione sit
securus, in miseris non despondat; atque
iuxta atheismi principia in bonorum
possessione anxius haeret, ne a manu
fortiori vincatur et spoliatur. Q. d. in
miseris quid opus, quid consilia, quid

levanipis ab atomis, a Casu, a nihilo
expectat. ergo non nisi desperationi locus
esse potest, ergo atheismus presentem
felicitatem eripit, ergo est generis
humani pestis.

Objec. Imo. Principum auctoritas et sola
hominum Conventione stare potest in=
Concupa, ergo &

Na. hoc conventio si bona fidei et volun=
tati legibus immutabilibus firmata non
sit iniusta, infirma est, et nulla, sed
nullam in atheis bonam esse fidem
illorum voluntatem omni Cupiditatum
vento avitari, nullaque lege ligari se par=
ta experientia

immo. sensus honesti et inhonesti iusti
et iniusti atheis est infirmus, ergo et bona
fides.

Esop. N.C. fateatur hominibus qui rationis
ductum sequuntur honestum et inhonestum
iustum posse dici, verum in atheo misere
mentis humilitas et nequitia inseparata
huius opinionis Comes ista rationem per=
vertunt, ut omnis honesti et inhonesti
sensus evanescat, virtus, et vitium non
confundantur tantum, sed sedes commutent
suas et quod flagitiosum est reipso
ab illo ut aetio laudabile, quod virtutis vero

6. speciem refert ^{et} Superstitionis et fanatismi
nomine vocetur.

in pro sensum honesti et inhonesti in atheis
excolunt laudis amor et legem Civilium
metur. ergo

Na. laudis amor in atheis eoque peruersus
est ac illorum mens ipsa, vitium illis
solum accidit, unde laudis amor in
Atheo amor nequitiae esse debet nec
aliud spirat, quam offensiones animi motus
actu complere; leges Civiles atheorum
plerumque tyrannice crudeliter semper
iniquae sunt; omni sanctione carent
et ab ipsis infringuntur eadem lenita-
te, qua puerilibus conduntur.

in 3tio inter atheos tam antiquos tam
recentiores dantur viri honesti ergo
Esse a N.C. fiqui et atheis fuerit honesti
aliter vocabant ac sentiebant, nec Cardiam
sed fugam tam pro se ferebant honestatem
neque hanc principis suis sed educationi
sed bonae morali, sed studio philosophico,
sed offensionum debebant; quis prudens
eade atheos dicitur honestos & melius
illoz definit Cicero; homines maledicent-
tissimos et contumeliosissimos; optime
illos horatius appellat: Epicuri se
Crepe porcos.

in Ulo. Saltem Civium in temperantia reipublica
reditur et in Ulo maucil atque atheismus 7.
Sovel hanc intemperantiam, ergo est reipublica
utilis.

NA in temperantia animos corrumpit,
vires enervat Cives, recit desidiofos et
molles et illos recit reipublica opprobria
ado. Non id omne quod in Ulo maucil
et Cives ad laborem convocat, reipublica
utilitati confulit, alias incendiario nihil
foreh utilius, non iuitur immoderatus vestiu
lucus ad infana maucil consumptione; sed
Civium numerus robur et virtus reipublicam
stabiliant auocent et ornant; lucus quem hic
atheismus laudatur inachere, estialis est
reipublica; enimvero lucus iste efficit, ut
cum in Civitatibus homines molliculi Croccis
nutriantur, et sibi exquisitis atque Condi-
mentis & regionibus remotissimis petitis
genio indulgent; plura pauperum raris
Eglorum fame et sibi torquentur; dum
profuli vestimentis auro inberlectis per
Civitates saleas superbiunt. inumeri
pauperes careant panis quibus operiant
Corpus; dum pulverie proprio Conspasos et
nive Pandore Capillos in Cebibus agitant
Centena pauperum millia careant farina
unde panem sibi Comparant. hoc Comodo
et Ulo maucil Societatem beah.

6. objicies 2do. Dei Cognitio Comodi vacua,
incomodi plena est, ergo proflat atheismus.

RA. si quod Commodum Dei Cognitio
pareret esset virtutibus exercitium, et
merces eterna inderesperanda, atqui utrumque
falsum est. 6m. qui Deum salentur
virtutibus eque inderesperanda sunt ac athei,
2do utrumque quis in Electorum numero
est, plus Desperationis quam Spei
affert, ergo proflat Atheismus.

NA. fieri nequit, ut illi qui Deum
ubique presentem, Cogitationum et
operum suorum Deum ac judicem
supremum agnoscunt; tamquam flagitiosius
quam athei, omni Cupiditatum freno
soluti, siqui tamen Deum salentes tam
sibi levis et depravati, ut Cupiditatum
sua se sinant appetere, acunt Contra
sua principia qua non nisi ad virtutem
et sanctitatem incitare possunt;
atheo autem flagitiosissimi principia sua
se reddunt conformes. 2do.

Licet Nemo sciat se esse in numero
Electorum quisque tamen Certus est non nisi
in malitia perseverantes, et
hoc numero esse excludendos; pios autem
et virtutibus studio cultivos, Certos esse
remunerandos.

Ergo non est ratio Cur quis desperet.

Quis autem horror non semper exagilet atheum.

Nescit enim momentum quo ^{et in melora-} ~~et in melora-~~
 bilis facti ^{necessitas} ipsum Comprimat aut dissolvit

Quo non debet esse athei desperatio

si Deus quem reclamantibus Caelo et terra

mordente Conscientia, tam frustra

neoad, revera existat. ^{mentibus}

entium qui dicunt se non sentire Deum,

ait Seneca; Nam etsi affirmant nihil

du noctu tamen et soli dubitant

in summo. Si Deus existit necessario summo

bonus est ergo atheus nihil habet

id mendum.

PA. Summe bonus est simul et iustus sumus

est C. Deus N.

Quam bonus est Deus tam iustus; bonitas

eius virtutem amat et remunerat,

iustitia vitium abominatur et punit

Cum igitur nihil atheismo nihil sit

malitiosius et vitiosius, atheus horrore

debet vel tremore Concuti

in summo. Atheus cum deliciis et volupta-

tibus nunc fruatur, presentem et certam

felicitatem felicitati futuro et incerto

anteponit, ergo agit prudentius.

N. Supp illecebra sensuum et voluptates
 si inhoneste sint hominem non fatiunt
 sed fatigant, non nisi pudorem sed
 dolorem afferunt, animum ut loquidem
 furis exagitant et dilacerant;
 fatentibus Lucretio et Epicuro non
 mirum beatè nisi honeste vivatur.
200. Voluptates licite non solis atheis
 sed etiam iis qui Deum Colunt sese
 offerunt, nec tamen omnibus pro nutu
 assunt; ergo nec felicitas vocari, nec
 aliquod discrimen inter atheos et Dei
 Cultores statuere possunt.

210 2A. si sic agendo gravius in-
 currat periculum Esse seu Nasse

Qui sensuum illecebris et voluptatibus
 inhonestis fruuntur, eterno felicitatis
 jactura et suppliciorum nunquam
 terminandorum periculum subit, atque
 prudentia dicat ut minus bonum
 ad majus assequendum, aut ad malum
 maximum avertendum omittatur,
 ergo in objecta hypotesi atheos respicit.

215 2B. Quod animos timore percellit Comode
 non est aliqui Cognitio Dei animos timore
 percellit ergo Comoda non est.

^{imo}
N. M. Timor qui mala avertit et bona L. C.
procurat saluberrime rariè est et Commodus,
ad Dm. Si Cognitio Dei animos percellit timore
fili C. Incontinentia.

Timor Dei animos erigit in Deum habentem
optimum Regem, qui pios bonis accumulabit
impis si velint resipiscere propitius est.
Ergo Timor quem Cognitio Dei parit, est
bonus et Commodus, Solis impiis resipiscere
nolentibus est Incontinentus quida ardentem
scelerum et ultorem severissimum ulig
proferat.

Sedus.

Altera quam hic movemus questio pro
liminaris hoc est; utrum atheismus nun
propter polytheismo; est autem polythe
ismus antiquissimus ille error quo veteres
plures credere et colere Deos hui
questioni, ansam praebeuit baizlius vir
ingenio doctrina eruditione acumine
felundia oque potens ac in disputationibus
et disputationibus mordax et periculosus
viam hunc commendant indefessum quo
totam vitam trivit, Studium; linguarum
et historiarum atque minutissimarum Cognitio;
imoderata libido, quae cunctae facta etiam
obscena in lucem edendi veritates religionis
sanctissimas, sub specie dubii proponendi

opinionēs quasunque paradoxas proponendi
illo merito inter cūos relegat a quōrum
Confortio, et lectione Cauti Tironibus
est abstinendum.

Hūc vir opinionēs varias oblivione
sepultas velut ab inferis revocavit,
alias proprio Marte ipse infruit,
ut atheismo et apud omnes Jris devo-
to Subectas ferret illum polytheismo
Comparat, omnes rationes colligit, qui-
bus evincere conatur atheismum minus
nocivum esse polytheismo; Contra
hunc sit assertio altera

Atheismus polytheismo est
deterior.

B. Atheismus in Deum injuriosior
est, in hominibus maliciosior et so-
cietati inferior, quam polytheismus

B.P. Atheismus Deum penitus vtemadio
tollit, polytheismus illum decorat,
ergo quanto majorem infert hominibus
injuriam pro Calumniatore, tanto majore
atheismus Deo injuriam infert pro polytheis-
mo. ergo

205
BeB Atheus Deum reclamantibus
Conscientia ^{naturae et ipsa.} ~~et~~ evidentia ^{negat}, ergo ad
mera malitia, Contra polytheus Deum
fatebitur ~~et~~ ignorantia quidem non
talem, qualem fatari debet, ergo Ego.

BoB Atheismus tollendo Deum scelerum
vindictam, virtutis remuneratorem, supplicia
et premia post hanc vitam futura tollit
incivilitatem, morum, sine quibus Societas
vivere nequit, hoc non tollit polytheus;
ergo atheismus Societati infensior est ac
polytheismus.

Opic. Imo Cum baylio polytheismus eque Deum
negat ac atheismus, ergo atheismus non est
deterior.

Na. Atheismus aperte et Audio Deum negat
Polytheus tantum abest ut Deum negat,
ut potius Deo pluribus famulatum proferat.
implicitate quidem et indirecte possit sic
Polytheus Deum negare; quia Deos admittendo
plures nulum Dei quo unius est destruit.

Opic. adeo Polytheus Diabolum adorat, atque
haec adoratio Deo injuriosior est quam Dei
negatio.

Im. Quia illam credit Divinitatis partem
E. quia credit spe hacten Divinitatis N.E.

Adiffineta minore N.C.

Polytheus inepke divinitatem sicut humanitatem pluribus convenire putat, inter quos numerat quoque dialolum, tunc dialolum tanquam divinitatis participem sibi credit esse adorandum, ergo haec adoratio absurda quidem et mente athei Deo non potest esse tam injuriosa quam ejus negatio.

Opp. stio. famulus herum domi esse negans nimis nequam est ac alter, qui herum turpiter molliri aperit, atqui imus atheum adus polytheum exhibet ergo Q

Nm. Atheus famulus nequam est ac superbus qui non tantum aperit herum non esse domi sed qui nullum proter se omnis Dominum esse proterve aperit; Polytheus vero qui plures sibi esse Dominos contendit facta quo de illis credit et narrat Divi licita ne lupia esse judicat.

Opp. rto. Miles acie inoriente acedilla deserens excusandus est magis ac alter se hostium armis, atqui imus atheum adus Polytheum exhibet, ergo Q

N. sup. m. Atheus nec regem nec acedilla movit, nullum enim Dominum admittit, ergo miles qui regem et acedillam movet excusandus, atheus movere nequit. Polytheus icola et Domones colens hos Deo adversarios non putat, quia ipso credit divinitatis participes, ergo militem se hostium armis juncentem

Polytheus agere requirit.

15.

Opp Sto. Atheus regem in exilium periecit.

Polytheus ejus loco mancipium colit, ergo

NA. Atheus non exilio tantum sed Capite et vita regem plectit; Polytheus contra reos sibi plures et solio et vita dignos honorat, regiam vero dignitatem mancipio deferens, non est mera malitia sed et ignorantia culpabili ita agit

Opp Sto. Nominis et trinitio minorem inferit injuriam, ac nominis infamia, atque per atheum nomen Dei relinquitur, per polytheum infamatur.

2da Cm. Polytheus nomen Dei idolis aut rebus Creatis tribuendo haec divinitatis infamiam, sed rerum illarum honorem intendit, finis enim polythei non est factitalem aliasq. perfectiones Deo superare, sed illis communicare, Atheus, contra quocumque ad Deum spectat, negat.

Opp Sto. Polytheus Deos colit vitiosos, ergo virtus pro patrociniis magis, quam atheus.

NA. Polytheismi natura est plures colere Deos non vero Deos vitiosos, 2da NC. Polytheismus semper secleris vindicem, virtutis remunerationem admittit, ergo licet plura Deos esse non hominibus licita censet